

Kvoodid ajutise erimeetmena naiste osaluse suurendamiseks otsustustasandil

Rahvuskogu Teine Koda.

Riigikogu XIII koosseis

Rahvusvaheliste võrdlusuuringute järelused

- naiste osakaalu suurendamine seadusandlikes kogudes ühe protsendipunkti võrra on suurendanud riiklike kulutusi tervishoiule ja sotsiaalkindlustusele 0,2 – 0,7 protsendipunkti võrra.
- Mida rohkem naisi on kogude liikmete hulgas, seda soosivam hoiak naiste suhtes.
- Suhtumine naistesse paranenud.
- Väiksem risk valitsusel võõranduda rahvast.
- Parem eeskuju muudele institutsioonidele.
- sookvootide rakendamine on kõikides nendes maades, kus need on kasutusele võetud, oluliselt parandanud naiste olukorda ühiskonnas.
 - Eriti ilmekalt Skandinaaviamaades ja **keegi ei kurda alandamise pärast.**

Modernse demokraatia suur eelis

Selleks, et

- luua seaduse ees erinevas seisundis olevatele inimestele võrdsemad tingimused
- anda ühiskonnas kaasärääkimiseks võimalusi ka nendele, kel see muidu ei õnnestuks,
- kasutatakse kvoote, piirmäärasid, sihttasemeid...
- **Et murda meeste monopoli poliitika vabaturul, kehtestatakse sookvoodid ja luuakse ka poliitika vallas konkurentsiturv**

Kogu maailma majandus toimib kvootide alusel

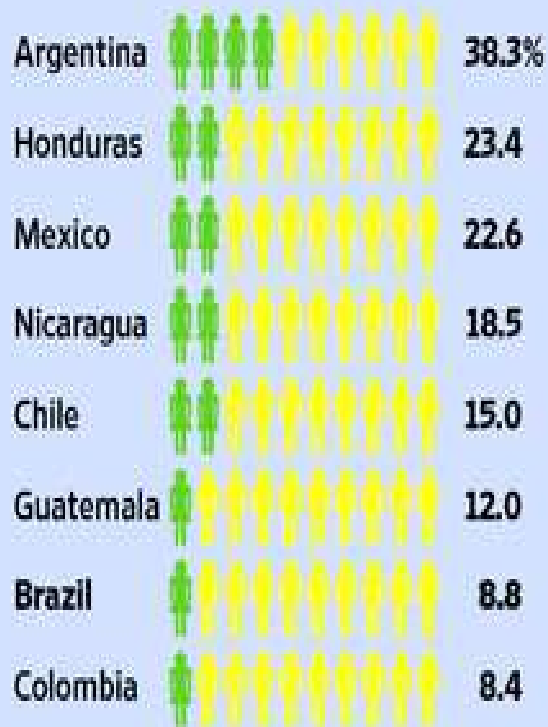
- Monopolivastaste seadustega surutakse võim maha ning kvootide abil luuakse tingimused konkurentsiks ka nendele, kes vabaturul muidu lihtsalt lõmastataks.
- Liha, piima, kala, energia, terase jne kvoodid on need, mis aitavad võrdsustada erinevate firmade ja isegi riikide konkurentsivõimet vabal turul toimimiseks.

Kvootidega saavutatakse nn. vabast turust uus kvaliteet - konkurentsitur!

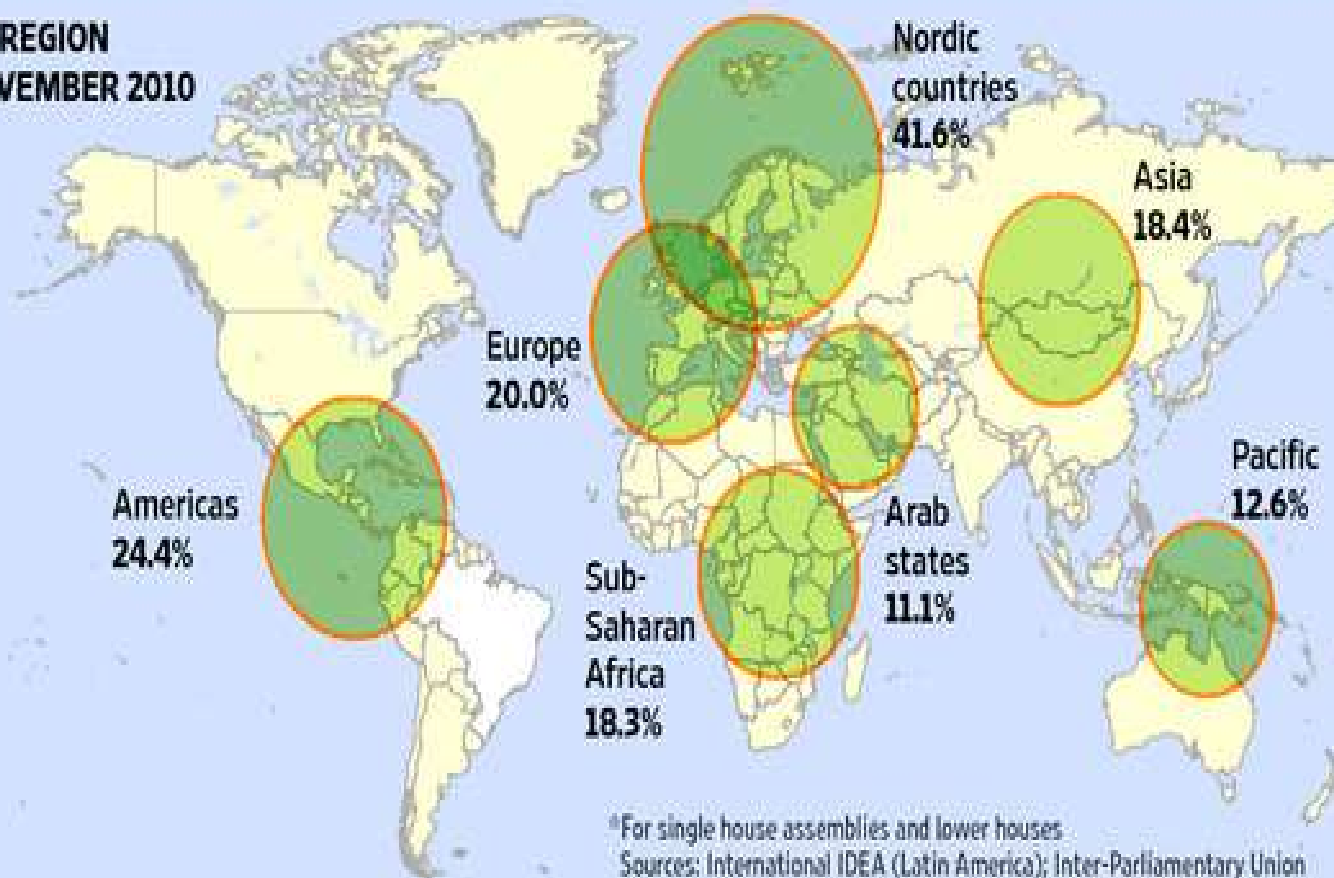

Representing | Share of national assembly seats held by women*

FOR SELECTED LATIN AMERICAN COUNTRIES, 2008

BY REGION NOVEMBER 2010

Women elected to parliament*

As % of total, selected countries

Sources: Inter-Parliamentary Union; press reports
*Lower house, Sep '08 †Preliminary results

Barjäärid teel tippoliitikasse

Poliitilised

- Poliitika senine maskuliinne mudel
- Erakonna teotuse puudumine
- Koostöö puudumine naisorganisatsioonidega
- Koolituste ja vajalike oskuste puudumine
- Valimissüsteemist tulenevad piirangud

Sotsiaal-majanduslikud

- Naiste väiksemad sissetulekud ja vaesumine
- Topeltkoormus (töö- ja pereelu ühistamise võimaluste puudumine)

Barjäärid teel tippoliitikasse

Ideoloogilised ja sotsiaal- psühholoogilised

- Traditsioonilised soorollid
- Eneseusalduse puudumine
- Suhtumine poliitikasse kui ebaeetilisse ja “räpasesse mängu”
- Massimeedia roll

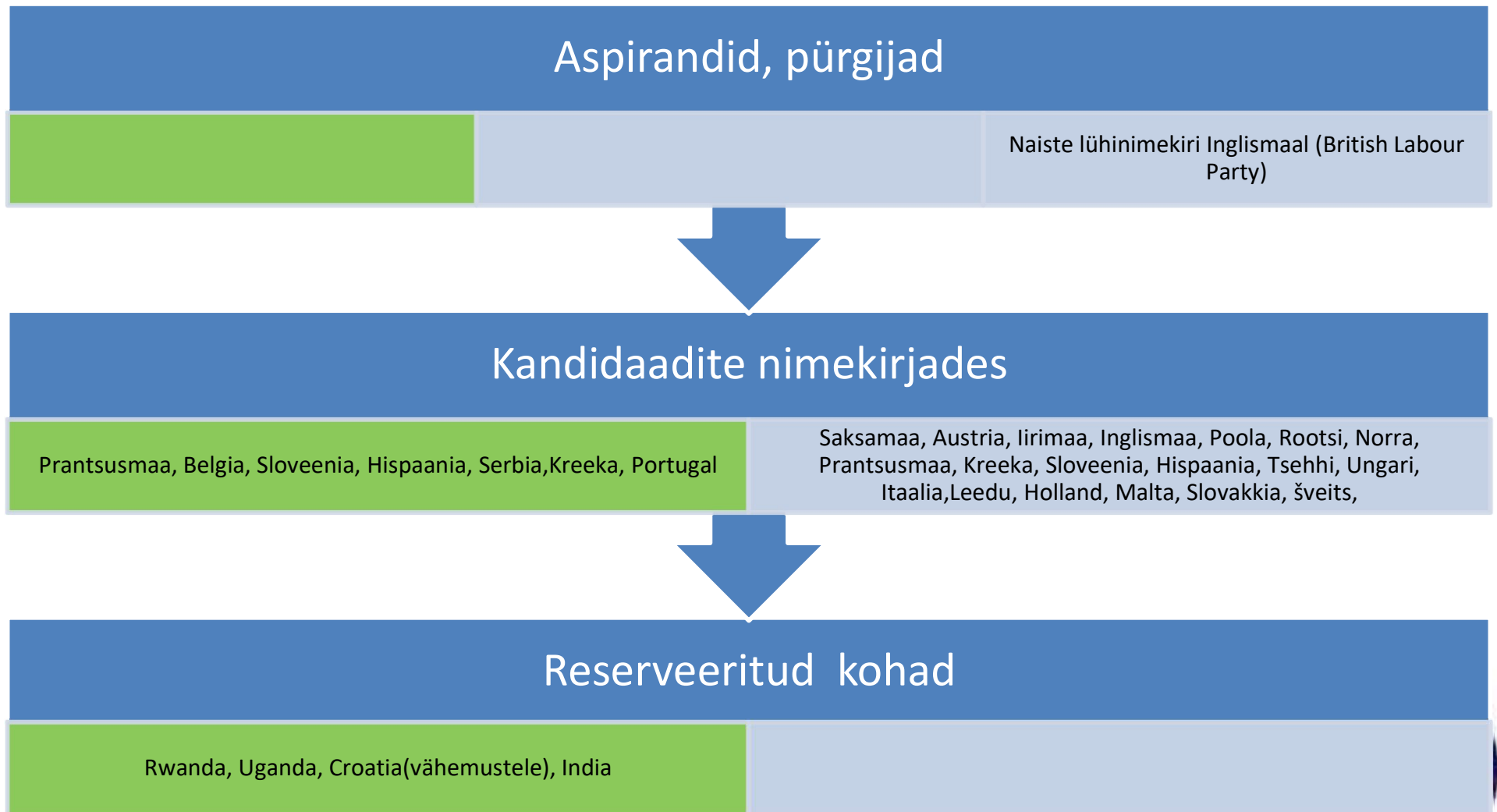

Sugude võrdse esindatuse saavutamiseks...

- **Konstitutsioonilised kvoodid** –puuduvad tavaliselt konkreetset arvulised näitajad, sätestatud on sugude võrdne poliitiline esindatus (näiteks Kreekas, Prantsusmaal).
- **Valimisseaduste kvoodid** - kehtestatud määrad parteinimekirjas esitatud kandidaatide soolisele kuuluvusele kas minimaalselt 40%-lise või maksimaalselt 60 %-lise osaluse kehtestamisega või nõudes nais- ja meeskandidaatide vaheldumisi esitamist valimisnimekirjades (Belgia, Prantsusmaa, Mehhiko jt)
- **Erakonnasised kvoodid** - parteid rakendavad vabatahtlikult , maailmapraktikas kasutatakse kõige enam
 - (Esimesena rakendati Norras 1970-tel, seejärel teistes Põhjamaades ja Lääne-Euroopas, mõnedes endistes Ida-Euroopa riikides: Ungari, Sloveenia jt)

Seadustatud ja parteisisised kvoodid

Gender quotas around the world

- Legislated Candidate Quotas
- Reserved seats
- Voluntary Political Party Quotas

Jrk. nr	Riik	Naiste osakaal	Kvoodisüsteem
1.	RWANDA	56,3	Seadustatud
2.	ROOTSI	47,3	Parteisisesed
3.	LÕUNA-AAFRIKA VABARIIK	44,5	Parteisisesed
4.	KUUBA	43,2	?
5.	ISLAND	42,9	Ei ole
6.	SOOME	42,0	Ei ole
7.	ARGENTIINA	40,0	Seadustatud
8.	COSTA RICA	38,6	Seadustatud
9.	NORRA	37,9	Parteisisesed
10.	TAANI	37,4	Ei ole
11.	ANGOOOLA	37,3	Seadustatud
12.	BELGIA	36,7	Seadustatud
13.	HOLLAND	36,7	Parteisisesed
14.	HISPAANIA	36,3	Seadustatud
15.	MOZAMBIQUE	34,8	Parteisisesed

Kvoodid poliitikavaldkonnas on

- **erimeede**, mis püstitab fikseeritud protsendi või arvu mingi grupi (naiste/meeste) nimetamiseks või esindatuseks – enamasti miinimum-osakaaluna (20, 30 või 40 %),
- mille **eesmärk on tõsta alaesindatud grupi osa otsustajate hulgas**, nt parlamentides, valitsustes või kohalikes volikogudes

Kiiresti või aeglaselt?

- Põhjamaad on sihipäraselt teinud läbi
 - 60-aastase arengu, et jõuda 20 %-lise esindatuseni ja
 - veel 10 aastat, et jõuda 30 %-lise naiste esindatuseni.

2011+70 = 2081(kolm-neli põlvkonda,
kui alustada feministlikku liikumist täna !)

Belgia suutis 9,4 %-lt jõuda 36,4 %-ni paari
valimisperioodiga

Erinevad lähenemised tasakaalustatud esindatuse saavutamisele

	Pikaajaline –samm-sammuline	Kiirem tee
Diagnoos-põhjused	Naistel on vähem ressursse (haridust, aega, kogemusi, raha, õigeid võrgustikke jms)	Sooline diskrimineerimine ja tõrjumise mehhanismid (naiste paremadki ressursid ei vähenda väljakujunenud võimusuhteid ja muuda sooideoloogiat, pilt tegelikkusest säilitab selle normaalseks pidamise)
Eesmärk	Rohkem naisi poliitikasse	Sooline tasakaal valitud kogudes
Strateegia	Naiste võimustamine ja võimete arendamine (koolitamine, esinemisuskuste õpetamine, mentorlus)	Aktiivsed meetmed, nt. sookvoodid (et mitte oodata aastakümneid ja põlvkondi demokratiseerumist)
Arenguajalooline seisukoht	Pikas perspektiivis jõutakse sugude võrdsuseni, (eriti kui hakatakse nägema stereotüüpe ja eelarvamusi)	Sugude võrdsuseni ei jõuta iseenesest aja jooksul

Arutlemiseks...

- Kvootide puhul ei ole tegemist eelistamise ega positiivse diskrimineerimisega
- - on ajutine erimeede sügavalt juurdunud ja eelarvamustele toetuvate privileegide muutmiseks ja õigluse saavutamiseks

1992-2010 Riigikogusse kuulunud naised arvavad:

- S.E. arvates “ei jagune poliitika nais- ja meespoliitikaks, aga kui riigi juhtimisel on teatud rolle täitmas ainult mehed, tekib küsimus, mis riik see niisugune on”.
- E.E. naisena poliitikamaailmas rinda pista pole lihtne, mehed tahavad kangesti juhid olla. Meeste maailmas läbilöömiseks peab olema tugev iseloom, siniste silmade ja leebe olekuga sinna kauaks püsima ei jää.. Meeste ja naiste põhiline erinevus on enesehinnangus, meestel on see sageli põhjendamatult kõrge, tark naine määratleb end täpselt ega püüa kõiges tugev olla. Teisalt on mehed valmis riskima, naistel on alalhoiuinstinkt tugevalt sees, nad püüavad pigem konsensuseni jõuda.

Kvoote pole enam vaja

- kui on tasakaalustunud
 - osalemine poliitliste otsuste tegemisel
 - majanduslike otsuste tegemisel
 - töö- ja haridusturg
 - sissetulekud
 - vaba aja ja perekohustuste jagamine

